

Poetes Lírics Grecs

Codi: 104207
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OB	3	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Varias García
Correu electrònic: Carlos.Varias@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver aprovat l'assignatura *La Ilíada i l'Odissea*, corresponent al segon semestre del 2on curs.

Objectius

L'assignatura s'inclou dins la matèria "Filologia Grega" del Grau en Ciències de l'Antiguitat, i és obligatòria del 3er curs. La descripció específica d'aquesta assignatura en el Pla d'Estudis publicat al B.O.E. esmenta els següents temes: "La poesia lírica en Grècia. Característiques del gènere. Contexto histórico del arcaísmo griego. Traducción y comentario filológico de una selección de poetas elegíacos, yámbicos, poesía monódica y coral."

Per tant, l'assignatura tracta els orígens i característiques del gènere de la poesia lírica a Grècia, dins el context històric de l'arcaisme grec. Es farà una traducció i comentari filològic d'una selecció de poesia lírica grega de l'anomenada època arcaica (segles VII, VI i primeries del V aC.), amb atenció especial als poetes elegíacs i iàmbics; hom farà una introducció a la poesia monòdica i coral.

En finalitzar el curs, l'estudiant ha de ser capaç de traduir i comentar correctament fragments poètics elegíacs i iàmbics, identificar les característiques temàtiques i formals de la poesia lírica grega, i valorar l'aportació dels poetes lírics grecs a la literatura europea. A més, l'estudiant haurà de llegir en traducció una antologia de la poesia lírica grega, tal com prescriu el Pla d'Estudis, i n'explicarà el seu contingut.

Competències

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Comentar un text literari aplicant-hi coneixements sobre gèneres, mètrica i estilística.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Interrelacionar coneixements lingüístics, històrics i arqueològics del món antic amb coneixements daltres àmbits de les humanitats, principalment de la literatura, de la filosofia i de l'art antics.

Resultats d'aprenentatge

1. Elaborar un comentari morfosintàctic d'un text grec.
2. Elaborar un comentari mètric d'un text grec en vers.
3. Extreure informació dels textos grecs sobre aspectes propis de l'imaginari, formes de pensament i de mentalitat grega.
4. Reconèixer els temes i tòpics que emanen de les obres gregues objecte d'estudi en les tradicions literària i artística europees.
5. Traduir fragments de les obres gregues proposades.

Continguts

Tema 1. Introducció a la poesia lírica grega arcaica. L'època arcaica de Grècia (segles VIII-VI aC.): canvis econòmics, socials i polítics.- Els gèneres de la poesia lírica arcaica. Mètrica i llenguatge.- Els continguts de la lírica grega.- La difusió i la transmissió dels textos.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, *Historia de la literatura griega*, cap. IV.C: "La lírica temprana.1. Sus orígenes y géneros", pp. 131-134; 2/ F. R. Adrados en J. López Férez (ed.), *Historia de la literatura griega*, cap. V.1: "Lírica griega. Introducción general", pp. 106-116.

Tema 2. El iambe. Trets generals. Poetes iàmbics: Arquíloc, Semònides, Hipòanax.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.2: "El yambo", pp. 134-142; 2/ F. R. Adrados, cap. V.2-3: "Elegía y yambo. Generalidades" i "Arquíloco", pp. 117-132; cap. V.6-7: "Semónides" i "Hiponacte", pp.136-144.

Traducció i comentari:

Arquíloc: F 1-5; 13; 19; 30-31; 105; 114; 122 West.

Semònides: F 1; 7 West.

Hipòanax: F 28, 32, 34, 36, 39 West.

Tema 3. L'elegia. Trets generals. Poetes elegíacs: Cal·lí, Tirteu, Mimnèrm, Soló i Xenòfanes.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.3-4: "La elegía" i "Solón", pp. 142-153; 2/ F. R. Adrados, cap. V.4-5: "Calino" i "Tirteo", pp. 132-136; cap. V.8-9: "Solón" i "Mimnermo", pp. 144-154.

Traducció i comentari:

Cal·lí: F 1 Gentili-Prato.

Tirteu: F 1b/14; 6-7 Gentili-Prato.

Mimnèrm: F 5; 7-8 Gentili-Prato.

Soló: F 1-3 Gentili-Prato.

Xenòfanes: F 1-2 Gentili-Prato.

Tema 4. Els corpora elegíacs. Teognis i la Col·lecció Teognídia.- L'epigrama.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.G.1-2: "Teognis" i "El epigrama y el escolio", pp. 195-201; 2/ F. R. Adrados, cap. V.10-11: "Teognis y la Colección Teognidea" i "Epigrama", pp. 155-167.

Traducció i comentari:

Teognis vv. 1-52, 133-142, 1135-1150 West

Tema 5. La monòdia lèsbia. Alceu i el seu cercle polític.- Safo i el seu cercle de dones.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.5: "El canto lesbio" p. 153-174; 2/ F. R. Adrados, cap. VII: "Monodia", pp. 185-200.

Tema 6. Introducció a la lírica coral i Anacreont. Alcma i els cors femenins espartans.- La renovació de la lírica coral: Estesícor.- Íbic de Règion.- La poesia monòdica i convival d'Anacreont.- L'esplendor de la lírica coral: Simònides, Baquílides, Píndar.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.6: "El canto coral", pp. 174-180; cap. IV.G.3: "Anacreonte" (pp. 201-204) i 5: "Lírica coral", pp. 208-235; 2/ F. R. Adrados, cap. VI: "Lírica arcaica coral", pp. 168-184; cap. VII.4-5: "Anacreonte" i "Escolios", pp. 200-205; E. Suárez de la Torre, cap. VIII: "Lírica coral", pp. 206-231.

Tema 7. Poetesses de lírica coral arcaica: Corinna, Mirtis, Telesila, Praxila.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.G.4: "Lírica de la madre patria" (pp. 204-208); 2/ E. Suárez de la Torre, cap. VIII: "Lírica coral. 5. Corina y otras poetisas", pp. 231-242.

Metodologia

Les classes presencials seran eminentment pràctiques. El professor dedicarà temps a:

1. Llegir, traduir i comentar la selecció de textos proposada.
2. Proporcionar als estudiants mecanismes que els permetin augmentar progressivament el volum de text traduït.
3. Corregir els textos traduïts diàriament pels estudiants, individualment o en grup.
4. Comentar el contingut lingüístic, literari i sociocultural dels textos traduïts, amb èmfasi singular als aspectes relatius a la seva tradició posterior.
5. Explicar continguts que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur diàriament el text proposat per a la traducció i el comentari.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Control de la lectura obligatòria	1,5	0,06	3, 4
Exposició dels continguts teòrics de l'assignatura	9	0,36	3, 4
Exàmens parcials de traducció	4,5	0,18	1, 2, 5
Realització d'exercicis de traducció i comentari	30	1,2	1, 2, 5
Tipus: Supervisades			
Consulta i lectura de bibliografia complementària	15,5	0,62	3, 4
Traduccions supervisades	10	0,4	1, 5

Tutories programades (x 3)	4,5	0,18	2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Lectura d'una antologia de la lírica grega	15	0,6	3, 4
Realització d'exercicis i traduccions	60	2,4	1, 2, 5

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà prenent com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És molt important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència i participació regular a classe, amb la realització i valoració dels exercicis, traduccions i qüestions diverses proposades a classe en els terminis establerts pel professor, per tal de demostrar la comprensió i aplicació dels continguts explicats pel professor (20%).

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, una d'elles un dels tres exàmens de textos, no podrà renunciar a ser avaluat; per tant, l'estudiant que no hagi fet cap dels tres exàmens de textos tindrà "No evaluable" com a qualificació final.

És requisit imprescindible treure una nota mínima de 4 en cadascuna de les activitats d'avaluació per fer la mitjana ponderada de totes les notes que conformen la qualificació final, mitjana que ha d'arribar a 5 per aprovar l'assignatura. A la recuperació, només es podran presentar els estudiants que tinguin suspès algun examen o el control de lectura amb una nota inferior a 4, o bé no hagin arribat a 5 en la mitjana ponderada. Només es podrà recuperar, com a màxim, la nota de dos exàmens de textos o la d'un examen de text i el control de lectura. La nota màxima final de qualsevol examen de recuperació, inclòs el control de lectura, serà 5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Control de lectura del llibre: E. Suárez de la Torre, Antología de la lírica griega arcaica	10%	0	0	3, 4
Examen de traducció amb diccionari i comentari morfosintàctic, mètric i literari de textos no traduïts a classe (1er parcial)	25%	0	0	1, 2, 5
Examen de traducció amb diccionari i comentari morfosintàctic, mètric i literari de textos no traduïts a classe (2on parcial)	25%	0	0	1, 2, 5
Examen de traducció sense diccionari i comentari morfosintàctic, mètric i literari de textos traduïts a classe	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Resolució d'exercicis del treball diari a classe	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

A. Lesky, *Historia de la literatura griega*, Madrid: Gredos 1969.

J. A. López Férez (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid: Cátedra 1988.

Edicions de textos grecs:

- *The Cambridge Companion to Greek Lyric* (recurs electrònic).

- F. R. Adrados, *Líricos griegos. Elegíacos y yambógrafos arcaicos (siglos VII-V a. C.)*, Madrid 2010.

- B. Gentili; C. Prato, *Poetae elegiaci. Testimonia et fragmenta. Pars I*, Leipzig 1988.

- D. L. Page, *Lyrica graeca selecta*, Oxford 1968.

- R. Torres; Margalida Capellà; J. Pòrtulas, *Corinna de Tànagra. Testimonis i fragments*, Barcelona: Fundació Bernat Metge, 2005.

- M. L. West, *Delectus ex lambis et Elegis Graecis*, Oxford 1980.

- M. L. West, *Iambi et Elegi Graeci ante Alexandrum Cantati, I-II*, Oxford 1972.

Traduccions de textos grecs:

- F. R. Adrados, *Lírica griega arcaica: poemas corales y monódicos, 700-300 a. C.*, Madrid 1980.

- M. Balasch, *Píndar. Epinícis. Odes triomfals de l'olimpisme clàssic. Obra completa*, Barcelona 1987.

- A. Bernabé; Helena Rodríguez Somolinos, *Poetisas griegas*, Madrid 1994.

- Margalida Capellà i Soler, *Poetes gregues antigues*, Barcelona 2004.

- J. Ferraté, *Líricos griegos arcaicos*, Barcelona 1968.

- C. García Gual, *Antología de la poesía lírica griega (siglos VII-IV a. C.)*, Madrid 1983.

- E. Suárez de la Torre, *Antología de la lírica griega arcaica*, Madrid 2002 [lectura obligatòria].

- E. Suárez de la Torre, *Píndaro. Obra completa*, Madrid 1988.

- E. Suárez de la Torre, *Yambógrafos griegos*, Madrid 2002.

- E. Suárez de la Torre, *Elegíacos griegos*, Madrid 2012.

Diccionaris:

- A. Bailly, *Dictionnaire Grec-Français*, Paris 1963/26.

- H. G. Liddell; R. Scott; H. S. Jones, *A Greek-English Lexicon*, Oxford 1996 (with a revised supplement).

Breu bibliografia complementària:

- *Lustrum* 31-36 (1989-1994): repertoris bibliogràfics crítics dels autors lírics grecs.

- F. R. Adrados, *Orígenes de la lírica griega*, Madrid 1976.

- F. R. Adrados, *El mundo de la lírica griega antigua*, Madrid 1981.
- F. R. Adrados, *Sociedad, amor y poesía en la Grecia antigua*, Madrid 1995.
- M. Brioso; A. Villarrubia (eds.), *Consideraciones en torno al amor en la literatura de la Grecia antigua*, Sevilla 2000.
- F. J. Cuartero, "El simposi com a àmbit literari", en *Homenatge a Josep Alsina. Actes del Xè Simposi de la Secció Catalana de la SEEC (Tarragona, 28 a 30 de novembre de 1990)*, vol. I, Tarragona 1992, pp. 121-145.
- H. Fränkel, *Poesía y Filosofía de la Grecia Arcaica. Una historia de la épica, la lírica y la prosa griegas hasta la mitad del siglo quinto*, Madrid 1993 [trad. de l'original alemany].
- B. Gentili, *Poesía y público en la Grecia antigua*, Barcelona 1996.
- F. J. Gómez Espelosín, "La lírica arcaica como fuente histórica: condicionantes y perspectivas", *Estudios Clásicos* 94 (1988), pp. 7-22.
- A. Guzmán Guerra, *Manual de métrica griega*, Madrid 1997.
- C. Miralles, "El yambo", *Estudios Clásicos* 90 (1986), pp. 11-25.
- C. Miralles, "La lírica griega arcaica", en *Actas del VII Congreso Español de Estudios Clásicos (Madrid, 20-24 de abril de 1987)*, vol. II, Madrid 1989, pp. 17-42.
- C. O. Pavese, *Tradizioni e generi poetici della Grecia arcaica*, Roma 1972.
- J. Pòrtulas, "Poetas míticos de Grecia", en *Actas del X Congreso Español de Estudios Clásicos (Alcalá de Henares, 21-25 de septiembre de 1999)*, vol. I, Madrid 2002, pp. 289-312.
- E. Suárez de la Torre, "Religión griega y lírica arcaica", en *Actas del VIII Congreso Español de Estudios Clásicos (Madrid, 23 al 28 de septiembre de 1991)*, vol. II, Madrid 1994, pp. 33-79.
- M. L. West, *Studies in Greek Elegy and Iambus*, Berlín-New York 1974.
- M. L. West, *Greek Metre*, Oxford 1982.

Programari

Microsoft Teams